

ZŠ A MŠ HORKA NAD MORAVOU

ZÁKLADNÍ A MATEŘSKÁ ŠKOLA
HORKA NAD MORAVOU
společnost • environment • ekonomika

PROJEKT ABSOLVENT

SEMINÁRNÍ PRÁCE

AUTOR: ANETA HAUEROVÁ

GARANT: VENDULA MINXOVÁ

OBLAST: SPORT - JEZDECTVÍ

TÉMA: **PARKUROVÉ SKÁKÁNÍ A DREZURA**

Parkurové skákání a drezura

2. Anotace

V této seminární práci bych vás chtěla seznámit s parkurovým skákáním a drezurou. Vybrala jsem si toto téma, protože jsem se koním věnovala asi čtyři roky, a tak mám zkušenosti. Ježdění je krásná věc a ten pohled z koňského hřbetu je nezapomenutelný. Pro svou práci jsem si zvolila dvě problémové otázky na které se pokusím najít odpovědi. Budu spolupracovat s odborníci na parkurové skákání a drezuru, která se tomuto sportu věnuje aktivně.

Problémové otázky: 1. Jaký je rozdíl mezi parkurovým skákáním a drezurou?
2. Jakou výstroj potřebují jezdci a koně pro parkurové skákání a drezuru?

3. Osnova

1. Úvod.....	3
2. Parkurové skákání	3
2.1 Historie parkurového skákání.....	3
2.2 Čeští a zahraniční jezdci.....	3
2.3 Druhy a stupně překážek.....	3
3. Drezura.....	4
3.1 Historie drezury.....	4
3.2 Čeští a zahraniční jezdci.....	5
3.3 Druhy a stupně drezury.....	5
4. Vybavení jezdce a koně.....	6
4.1 Výstroj pro parkurové skákání.....	6
4.2 Výstroj pro drezuru.....	7
5. Plemena koní.....	7
5.1 Plemena vhodná na parkurové skákání.....	7
5.2 Plemena vhodná na drezuru.....	8
6. Závěr.....	8
Seznam zdrojů.....	9

1. Úvod

Parkurové skákání se poprvé objevilo roku 1865 v Dublinu na přehlídce koní Royal Dublin Horse Show. Koně skáčí do výšky a do dálky. Parkur je postaven jednoduše z dřevěných prken. O rok později se v Paříži na koňské přehlídce předvádí a hodnotí skoky koní přes přírodní překážky. Za vznikem parkurového skákání v Anglii stál také zákon zavádějící řadu nových překážek ve volném terénu (povinné ohrazení majetků), ve kterém se původně zcela volně pohybovali jezdci na koních. Vzniklo tedy skákání přes překážky ve volném prostranství a také se díky tomu zrodil parkur.

2. Parkurové skákání

Závodní dvojice projíždí co nejrychleji a s co nejmenším počtem chyb předem předepsanou trasu s překážkami. Závodní dráha je o určité délce s určitým počtem překážek různého typu. Soutěžní dvojice se orientuje podle čísel a praporků u každé překážky. Červený praporek je vpravo, bílý vlevo.

2.1 Historie parkurového skákání

Historie parkurového skákání se odvíjí zhruba od poloviny 19. století. V sedle v té době seděli většinou příslušníci armády, muži. Začal se osvědčovat takzvaný lehký sed, který koni nebrání ve volném pohybu zadních nohou a dovoluje mu proto skákat výše a dále. Koncem 19. století se parkurové skákání značně vyvíjelo. Koně předváděli své dovednosti nově i v uzavřených areálech, kde je bylo možno lépe sledovat ze strany diváků i porotců. Své fanoušky však tento sport musel nějaký čas ještě hledat. Až v roce 1883 se parkurové skákání dostalo na program jezdecké přehlídky v New Yorku. Teprve na přelomu století dostává parkurové skákání formu podobnou té dnešní. Významné pro parkur bylo zařazení do Londýna na Mezinárodní olympijské dny. Jednotlivé národní soutěže a týmy však parkurové skokové soutěže hodnotily podle různých mírně odlišných kritérií. Zpravidla se body strhávaly za shození laťky umístěné v horní části překážky. Za zakopnutí předními nebo zadními končetinami byl také strháván odlišný počet bodů. Hodnocena byla porotci čistota stylu a obtížnost provedených skoků, tzv. jednotlivých překážek. Skutečně populárními se parkurové závody staly až po 2. světové válce, kdy byly v roce 1945 zařazeny na program Vítězného šampionátu ve White City v Londýně. V tomto závodě byly mezi překážky zařazeny nové prvky, jako například barevné dřevěné klády, keře, obarvené výplně jednotlivých překážek nebo květinová výzdoba. O deset let později se díky jednoduchým pravidlům a jednoznačnému uzavřenému prostoru, ve kterém se závody konají, stalo parkurové skákání ideálním objektem televizních přenosů. Za přispění této moderní technologie se závody v parkurovém skákání stávaly čím dál tím více populárnějšími i u široké veřejnosti. Pat Smythe byla první žena, která se zúčastnila skokových soutěží na Olympiádě v roce 1965 s koněm Flanagan a David Broome s koněm Sunsalve se stali známými v každé domácnosti. Popularita skokových soutěží v Británii po roce 1970 poněkud poklesla, ale v Severní Americe a kontinentální Evropě se těší stále obrovskému zájmu a velké soutěže v krytých halách přitahují množství přívrženců.

2.2 Čeští a zahraniční jezdci

Mezi nejlepší české parkurové jezdce patří např.: Aleš Opatrný, Barbora Tomanová, Zuzana Zelinková a Kamil Papoušek. A mezi nejlepší zahraniční parkurové jezdce patří např.: Niels Bruynseels, Marcus Ehninga, Rodrigo Pessoa a Ludger Beerbaum.

2.3 Druhy a stupně překážek

V parkuru existuje několik stupňů obtížnosti od nejlehčího ZZ po nejtěžší T***. Každý stupeň má danou výšku překážek, přes které kůň skáče, určená je i maximální délka a počet skoků a kombinací, předepsané je i tempo. V tomto stupni může být překážka nanejvýš o 10 cm vyšší než je požadovaná výška stupně obtížnosti. Velmi často se v parkuru přistupuje k rozeskakování -

pokud víc soutěžních dvojic dokončí parkur bez chyby a podle propozic soutěže nerozhoduje čas, tyto dvojice se zúčastní ještě jednoho parkuru, který je většinou kratší a o něco obtížnější. Stupně obtížnosti: viz. tabulka

<u>označení</u>	<u>popis</u>	<u>výška v cm</u>
ZZ	malé	80 cm
ZM	základní malé	90 cm
Z	základní	100 cm
ZL	základní lehké	110 cm
L	lehké	120 cm
S	střední	130 cm
ST	středně těžké	140 cm
T	těžké	150 cm
TT	velmi těžké	160 cm

3. Drezura

Drezura představuje při svém vrcholném provedení dokonalou formu harmonického rozvíjení schopnosti koně i celého jeho organismu. Při drezurních soutěžích předvádí kuň na vytyčeném obdélníku předepsané cviky a figury – v kroku, klusu a cvalu. Musí při tom působit elegantně, tedy ukazovat jednotlivé figury s lehkostí a vyvolávat dojem snadného provedení. Drezurní úlohy předvádí dvojice na drezurním obdélníku 20 x 40 metrů (drezurní soutěže nižších stupňů) nebo 20 x 60 metrů (střední stupeň a mezinárodní soutěže). Obdélník je ohraničen nízkými plůtky, na jeho stěnách jsou pomocí písmen vyznačeny body, v nichž se jednotlivé cviky provádějí.

3.1 Historie drezury

Již ve 4. století p.n.l. se objevují první zmínky o výcviku koní ve spisech řeckého filozofa, historika a vojevůdce Xenofóna. Spisy se zabývali jízdárenskou prací koní. Předtím se totiž větší zájem upínal k výcviku koní do zápřahu než k ježdění. Xenofón jako první označil jezdeckví za vědu a umění. Jeho myšlenky byly inspirací renesančním jezdcům v Itálii. Již v 16. století řada vynikajících evropských jezdců položila základy klasického ježdění a jízdárenské práce, jak je známe dnes. Cílem těchto prvních chovatelů bylo zlepšit lehkost a rovnováhu koně. Většina práce spočívala ve výcviku ze země na dlouhé lonži, takže kuň se učil pohybu, aniž by mu v tom jezdec vadil. Teprve pak se učil jezdec tomu, aby nebyl při jízdě příliš na obtíž. V této době byla však klasická pravidla jízdy většinou udržována jen armádou, v níž se vyskytovali také nejlepší a nejdisciplinovanější jezdcí.

Ostatně vždyť i v 19. stol. pocházeli nejlepší koně z armády, soutěže byly vlastně určeny k porovnání vlastností nejlépe vycvičených důstojnických koní. Zájem o drezuru vrcholil v následujících stoletích. Ve Velké Británii byl větší zájem o honební a terénní ježdění, které se dnes naopak dostalo na okraj zájmu. Koně skákali přes všechno, co se jim dostalo do cesty, buďto proto, že byli přirozeně odvážní, nebo že jejich jezdci dovedli použít natolik brutálních prostředků, že dosáhli svého. Drezuře neboli vysoké škole se jen vysmívali. Je typické, že namísto dobrého vlivu se špatný, v tomto případě britský případ rozšířil po napoleonských válkách i do Francie a zájem o drezuru dočasně upadl i ve Francii.

19. století bylo svědkem oživení zájmu o drezuru v Evropě. Principy vytvořené před stoletími byly přejaty a zdokonaleny, ale základní požadavky volného posunu vpřed, pružnosti, poslušnosti a lehkosti předku zůstaly a jsou cílem i dnešních drezurních jezdců. V mnoha jiných částech světa, jako je Amerika, Argentina, Afrika, Nový Zéland a Austrálie se kůň i nadále používal především k tahu nebo k ovládání a nahánění velkých stád dobytka. Ale vliv velkých jezdeckých mistrů, zvláště ze Španělské školy ve Vídni a Cadre Noir ve Francii, se rozšířil po celém světě, dokud se drezura nestala skutečně mezinárodním sportem a vášní mnoha jezdců.

3.2 Čeští a zahraniční jezdci

Mezi nejlepší české drezurní jezdce patří např.: Ema Jančářová, Ida Jančářová, Dita Krčmářová a Adéla Neumannová. A mezi nejlepší zahraniční drezurní jezdce patří např.: Laura Bechtolsheimer, Ulla Salzgeber, Edward Gal a Isabell Werth.

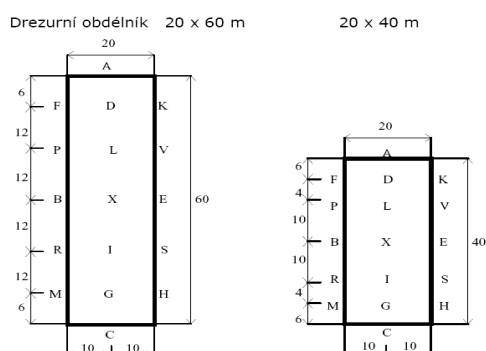
3.3 Druhy a stupně drezury

Drezura je další soutěž, při které jde hlavně o to, aby jezdec s koněm "splynuli", aby jezdec dával jen nepatrné povely a kůň je plnil jakoby sám od sebe. V této soutěži jde o koňské ladné pohyby a jezdcův perfektní sed a držení těla. Na tento druh sportu se každý teplokrevník nehodí. Drezurní kůň by měl mít velmi ladné pohyby a perfektní elegantní chody. Drezura je jedna z nejtěžších druhů koňských sportů. Stejně jako u parkuru i v drezuře jsou dané stupně obtížnosti. Jsou úplně stejné, liší se jen v tom, že v drezuře se ke stupňům obtížnosti nepojí výška překážek, ale různě těžké drezurní cviky a figury. Stupně obtížnosti: viz. tabulka

<u>označení</u>	<u>popis</u>
Z	základní
L	lehká
S	střední
ST	středně těžká
T	těžká
TT	velmi těžká

Drezurní obdélník

4. Vybavení jezdce a koně

Každý jezdec i kůň by měl mít své povolené vybavení určené k parkurovému skákání a drezuře.

4.1 Výstroj pro parkurové skákání

Výstroj pro jezdce:

- jezdecká helma s třibodovým úchytem
- jezdecké sako (černé, tmavě modré, tmavě zelené, červené)
- košile s bílou vázankou
- bílé rajtky, ženy mohou mít i béžové
- bílé rukavice
- jezdecký bičík 75 cm
- vysoké kožené jezdecké boty nebo chapsy předepsané na závody
- povoleny jsou i šporny

Vybavení pro koně:

- skokové sedlo (na rozdíl od všestranného sedla má méně hluboké posedlí, nižší zadní rozsochu, výraznější kolenní opěrky a bočnice tvarované více dopředu)

- třmeny - dobré jsou s šikmým třmenovým můstkem, nebo tzv. bezpečnostní (pokud se jezdcí při pádu zachytí noha, třmen vypadne z úchyty)

- podbřišník - při vyšších stupních je vhodný tzv. okopávací kryt (okopávák), který zabrání, aby se kůň při skoku kopl do břicha

- chrániče nohou - jsou nutné, aby se kůň nezranil na nohou, když skáče a shodí překážku či jinak upadne

- martingal - v případě správného použití zabráňuje koním zvedat příliš vysoko hlavu a pohazovat s ní nahoru nebo dolů

- uzdečka + čabraka

4.2 Výstroj pro drezuru

Výstroj pro jezdce:

- drezurní sako (narozdíl od jiných druhů sak má toto sako delší střih, při jízdě je velmi pohodlné, zároveň neplandá, prodává se v různých barvách, nejčastěji však v modré, černé, červené či hnědé barvě)

- jezdecké boty (na drezuru se používají vždy vysoké jezdecké boty - na závody, jsou v černé či málokdy hnědé barvě, mají podpatek a protiskluzovou podrážku)

- jezdecký bič (na drezuru se používají biče dlouhé 100 až 120 cm dlouhé, dělají se kožené, různě barevné a s různou rukojetí)

- jezdecké kalhoty (na drezuru se vždy používají bílé rajtky, mohou mít šedý celokožený sed, jezdec vypadá elegantněji)

- cylindr (do 18 let je jezdec povinen nosit přilbu, po dosažení 18 let se nosí cylindr)

- jezdecké šporny (připevňují se na jezdecké boty, používají je jen zkušení jezdci, slouží k pobízení)

Vybavení pro koně:

- drezurní sedlo (má delší bočnice než klasické všestranné sedlo, lépe drží sed, při drezuře se používají spíše delší třmeny, jezdec vypadá lépe, sedlo ho drží na místě)

- uzdečka (podle potřeby koně a jezdce se rozhoduje o kvalitní uzdečce)

- chrániče - bandáže (při drezuře se používají bandáže, většinou bílé, vypadají velice elegantně)

- jezdecká dečka (vybírání se podle sedla, nepoužívají se deky vykrojené)

5. Plemena koní

Pro parkurové skákání i drezuru jsou vždy specifická koně. Každý kůň se nehodí do všech sportů a proto bych vám chtěla vypsát plemena koní, která se hodí pro tyto dvě soutěže.

5.1 Plemena vhodná na parkurové skákání

Achal – teke, Anglický plnokrevník A1/1, Arabský plnokrevník, Belgický teplokrevník, Dartmoorský pony, Dánský teplokrevník, Francouzský jezdecký kůň, Haflinger, Hannoverský teplokrevník, Holštýnský teplokrevník, Lotyšský teplokrevník, Oldenburgský teplokrevník, Švédský teplokrevník, Švýcarský teplokrevník, Trakénský kůň a Slovenský teplokrevník

5.2 Plemena vhodná na drezuru

Achal – teke, Arabský plnokrevník, Belgický teplokrevník, Dartmoorský pony, Dánský teplokrevník, Fríský kůň, Haflinger, Hannoverský teplokrevník, Holandský teplokrevník, Kladrubský kůň, Lotyšský teplokrevník, Švédský teplokrevník, Švýcarský teplokrevník, Trakénský kůň, Slovenský teplokrevník a Totilas

6. Závěr

Na začátku absolventské práce jsem si položila dvě problémové otázky, na které jsem si v průběhu odpověděla. S touto prací jsem velmi spokojená, protože se mi se svojí garantkou pracovalo dobře, a když jsem potřebovala, tak stála vždy při mně. Probíhalo to tak, že jsem napsala kousek textu a vždycky jsem ji to poslala. Ona mi to opravila a poslala zpátky.

Summary

At the beginning of graduate work I put two problematic questions to which I replied in the course. I am very satisfied with my work, because I cooperated well with my guarantor and when I needed support she always stood by me. It was like this, I wrote a piece of text and I always sent it to her. She corrected it and sent it back.

Zdroje:

parkurové skákání

<http://www.magazinpegas.cz/z-historie-parkuroveho-skakani/>

http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/stranka.php?kod=746

<http://parkur-index.cz/jezdci>

<http://pferde-company.blog.cz/rubrika/vyznamni-parkurovi-jezdci>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Parkurové_skákání#Sout.C4.9B.C5.BEn.C3.AD_kategorie_.28stupn.C4.9B_obt.C3.AD.C5.BEnosti.29

http://www.rn-credit.cz/res/data/001/010374_05_001376.jpg

<http://www.equichannel.cz/UserFile/image/clanky/parkur/hrad.jpg>

drezura

<http://frisanek.blog.cz/0709/neco-z-historie-drezury>

http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/stranka.php?kod=745

<http://www.equichannel.cz/tvare-ceske-drezury>

<http://www.eurodressage.com/equestrian/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Drezura_koní#.C3.9Alohy

http://cs.wikipedia.org/wiki/Drezura_koní#Drezurn.C3.AD_kategorie

<http://www.equichannel.cz/data/imgs/gallery/00002887m.jpg>

http://zzvj.wz.cz/index_image408.gif

vybavení jezdce a koně

<http://www.hatinskykonici.estranky.cz/clanky/teorie/drezura/vybaveni-jezdce-a-kone---drezura.html>

<http://www.hatinskykonici.estranky.cz/clanky/teorie/parkur/parkurove-vybaveni-pro-jezdce-a-kone.html>

plemena koní

<http://www.elik-elis.wbs.cz/plemena-koniku.html>

http://nd03.jxs.cz/703/601/0c965a50e2_63781305_o2.jpg

<http://www.lacavalieremasquee.com/wp-content/uploads/2012/08/interwiev-andreas-muhe-totilas-2.jpg>